‘’ადამიანი ეპოქის მარწუხებში’’

ეპოქა ხშირად განსაზღვრავს ადამიანის ბედს ისე, რომ მას არჩევანის ილუზიას უტოვებს, სინამდვილეში კი უხილავ მარწუხებში აქცევს. მეოცე საუკუნის დასაწყისი სწორედ ასეთი დრო იყო გარდამტეხი, მტკივნეული და წინააღმდეგობებით სავსე. ამ ეპოქის ადამიანი ერთდროულად დგას ძველსა და ახალს შორის, ტრადიციასა და პროგრესს შორის, სულიერსა და მატერიალურს შორის. ეს დაძაბულობა ნათლად აისახება როგორც ნიკო ლორთქიფანიძის „შელოცვა რადიოთი“, ისე მიხეილ ჯავახიშვილის „ჯაყოს ხიზნებში“.

„შელოცვა რადიოთი“ გვიჩვენებს ადამიანს, რომელიც თანამედროვე ცივილიზაციის ცენტრში აღმოჩნდა, მაგრამ ამავე დროს საკუთარ თავს შორდება. ელი გორდელიანი მოგზაურობს ევროპაში, ეზიარება ტექნიკურ პროგრესს, თავისუფლებას, ახალ კულტურას, თუმცა შინაგანად უფრო და უფრო ცარიელდება. რადიო როგორც ცივილიზაციის სიმბოლო ვერ ანაცვლებს შელოცვას, რომელიც ტრადიციას, ფესვებსა და სულიერ კავშირს გამოხატავს. შედეგად, ადამიანი რჩება მარტო, საკუთარი არსებობის აზრის ძიებაში.

მსგავსი, თუმცა სხვა სახის ტრაგედია იკვეთება „ჯაყოს ხიზნებში“. აქ ადამიანი არა ტექნიკური პროგრესის, არამედ სოციალური და მორალური კრიზისის მარწუხებშია მოქცეული. თეიმურაზის სახე გამოხატავს იმ ინტელიგენციას, რომელმაც ვერ შეძლო ეპოქის გამოწვევებთან გამკლავება. იგი უსუსურია, დაუცველი და ნელ-ნელა კარგავს როგორც სოციალურ, ისე პიროვნულ ღირსებას. მისი პასიურობა აძლიერებს ჯაყოს ძალაუფლებას ადამიანის, რომელიც უხეში ძალით, ცბიერებითა და ინსტინქტებით იმარჯვებს.

განსაკუთრებით ტრაგიკულია მარგოს მდგომარეობა. იგი იქცევა იმ გარემოს მსხვერპლად, რომელშიც სულიერი ფასეულობები ნადგურდება. მარგოს შინაგანი ბრძოლა, მისი შიში, სირცხვილი და საკუთარი თავის დაკარგვის განცდა ნათლად აჩვენებს, როგორ შეიძლება ეპოქამ ადამიანი პიროვნულად გაანადგუროს. იგი ველარ იცავს საკუთარ ღირსებას, რადგან მის გარშემო არსებული რეალობა ამას აღარ აძლევს საშუალებას.

ორივე ნაწარმოებში ადამიანი სხვადასხვაგვარ გარემოშია მოქცეული, მაგრამ პრობლემა ერთია გაუცხოება და დაკარგულობა. ერთ შემთხვევაში ეს არის ტექნიკური პროგრესით გამოწვეული სულიერი სიცარიელე, მეორე შემთხვევაში სოციალური ქაოსი და მორალური დეგრადაცია. ორივე შემთხვევაში ადამიანი კარგავს საყრდენს, რომელიც მას საკუთარი თავის შენარჩუნებაში დაეხმარებოდა.

ამგვარად, „ადამიანი ეპოქის მარწუხებში“ არ არის მხოლოდ ლიტერატურული თემა ეს არის უნივერსალური პრობლემა, რომელიც სხვადასხვა ფორმით ყოველთვის არსებობს. როდესაც ეპოქა სწრაფად იცვლება, ადამიანი ხშირად ვერ ასწრებს მასთან შეგუებას და აღმოჩნდება შუაგულში ძველსა და ახალს შორის, სადაც არც ერთს სრულად აღარ ეკუთვნის.

საბოლოოდ, ორივე მწერალი გვაჩვენებს, რომ ყველაზე დიდი საფრთხე არ არის მხოლოდ გარეგანი ცვლილებები, არამედ ის, თუ როგორ მოქმედებს ეს ცვლილებები ადამიანის შინაგან სამყაროზე. თუ ადამიანი დაკარგავს საკუთარ ღირებულებებს, ფესვებს და თვითშეგნებას, იგი აუცილებლად აღმოჩნდება ეპოქის მარწუხებში დაუცველი და დაკარგული.

ამიტომაც მთავარი კითხვა რჩება: შეძლებს თუ არა ადამიანი, შეინარჩუნოს საკუთარი თავი მაშინაც კი, როცა ეპოქა მის წინააღმდეგ მუშაობს?

სტუდენტი: მარიამ ივანიძე

მოდული: კომუნიკაცია ქართულ ენაზე